שאין ת"ל בחדש השביעי ומה ת"ל בחדש השביעי שיהו כל תרועות החדש השביעי זה כזה ומנין לשלש של שלש שלש ת"ל [1]והעברת שופר תרועה [2]שבתון זכרון תרועה [3]יום תרועה יהיה לכם ומנין ליתן את האמור של זה בזה ושל זה בזה ת"ל שביעי שביעי לגזירה שוה הא כיצד שלש שהן תשע שיעור תקיעה כתרועה שיעור תרועה כשלשה שברים האי תנא מעיקרא מייתי לה בהיקישא והשתא מייתי לה בגזירה שוה הכי קאמר [א]אי לאו גזירה שוה הוה מייתינא לה בהיקישא השתא דאתיא גזירה שוה היקישא לא צריך והאי תנא מייתי לה בג"ש ממדבר דתניא [4]ותקעתם תרועה תקיעה בפני עצמה ותרועה בפני עצמה אתה אומר [ב]תקיעה בפני עצמה ותרועה בפני עצמה או אינו אלא תקיעה ותרועה אחת היא כשהוא אומר [5]ובהקהיל את הקהל תתקעו ולא תריעו הוי אומר תקיעה בפני עצמה ותרועה בפני עצמה ומנין שפשוטה לפניה ת"ל ותקעתם תרועה ומנין שפשוטה לאחריה ת"ל תרועה יתקעו ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא אומר אינו צריך הרי הוא אומר [6]ותקעתם תרועה שנית שאין ת"ל שנית ומה ת"ל שנית זה בנה אב שכל מקום שנאמר תרועה תהא תקיעה שניה לה אין לי אלא במדבר בר"ה מנין ת"ל תרועה תרועה לגזירה שוה ושלש תרועות נאמרו בר"ה שבתון זכרון תרועה יום תרועה והעברת שופר תרועה ושתי תקיעות לכל אחת ואחת מצינו למדין שלש תרועות ושש תקיעות נאמרו בר"ה שתים מדברי תורה ואחת מדברי סופרים שבתון זכרון תרועה והעברת שופר תרועה מדברי תורה יום תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא בא רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן אחת מד"ת ושתים מדברי סופרים והעברת שופר תרועה מד"ת שבתון זכרון תרועה ויום תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא בא מאי לתלמודו הוא בא מיבעי [א]ביום ולא בלילה ואידך ביום ולא בלילה מנא ליה נפקא ליה מביום הכפורים אי [ג](ביום) הכפורים יליף נגמור נמי מיניה לפשוטה לפניה ופשוטה לאחריה והעברת תעבירו לא משמע להו אלא מאי דרשי בהו והעברת כדרב מתנא דאמר [ד]רב מתנא והעברת דרך העברתו תעבירו דקאמר רחמנא נעבריה ביד ואידך דרב מתנא מדשני (א) בדיבוריה תעבירו ביד לא מצית אמרת דגמר עברה עברה ממשה כתיב הכא והעברת שופר תרועה וכתיב התם [7]ויצו משה ויעבירו קול במחנה מה להלן בקול אף כאן בקול ולהאי תנא דמייתי לה ממדבר אי מה להלן חצוצרות אף כאן חצוצרות ת"ל [8]תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו [ה]אי זהו חג שהחדש מתכסה בו הוי אומר זה ר"ה וקאמר רחמנא שופר [ב]אתקין רבי אבהו בקסרי תקיעה שלשה שברים תרועה תקיעה מה נפשך אי ילולי יליל לעביד תקיעה תרועה ותקיעה ואי גנוחי גנח לעביד תקיעה שלשה שברים ותקיעה מספקא ליה אי גנוחי גנח אי ילולי יליל מתקיף לה רב עוירא ודלמא ילולי הוה וקא מפסיק שלשה שברים בין תרועה לתקיעה דהדר עביד תקיעה תרועה ותקיעה מתקיף לה רבינא ודלמא גנוחי הוה וקא מפסקא תרועה בין שברים לתקיעה דהדר עביד תשר"ת אלא רבי אבהו מאי אתקין אי גנוחי גנח הא עבדיה אי ילולי יליל הא עבדיה מספקא ליה דלמא גנח ויליל אי הכי ליעבד נמי איפכא תקיעה תרועה שלשה שברים ותקיעה דלמא יליל וגנח סתמא דמילתא כי מתרע באיניש מילתא ברישא גנח והדר יליל: תקע בראשונה ומשך בשניה כשתים: אמר רבי יוחנן שמע

אתשע

[ו]שאין תלמוד לומר בחדש השביעי. דהא כתב לן בכמה מקומות דיום הכפורים בחדש השביעי הוא והכא יוה"כ כתיב: **והעברת.** פשוטה משמע העברת קול אחד: **ביוה"כ תעבירו.** הרי העברה תחילה וסוף ותרועה כתיבא בינתים[ז]: **ומנין שלש של שלש שלש.** מנין דהנך פשוטה לפניה ולאחריה ותרועה באמצע עבדינן תלתא זימני למלכיות חדא ולזכרונות חדא ולשופרות חדא: **ת"ל.** תרועה תלתא זימני לכל אחת פשוטה לפניה ופשוטה לאחריה: **ומנין ליתן את האמור של זה בזה כו'.** לפי ששלש תרועות הללו לא נאמרו במקום אחד שהשתים נאמרו בראש השנה והאחת ביובל מנין ליתן האמורות בראש השנה ביובל וליתן האמורה ביובל בר"ה שיהו כאן וכאן שלש: **שביעי שביעי לג"ש.** נאמר בר"ה בחדש השביעי ונאמר ביובל והעברת שופר תרועה בחדש השביעי: **והאי תנא מעיקרא מייתי בהיקישא.** ללמוד זה מזה מניין שבשופר ופשוטה לפניה ולאחריה גמר ר"ה מיובל בהיקישא דאין ת"ל בחדש השביעי אלא להקיש כל תרועות של חדש השביעי שיהו שוות: **ולסוף גמר בג"ש.** ליתן האמור של זה בזה הא נמי תיתי בהיקישא דאי כדכתיבן שיהו שתים בר"ה ואחת ביובל אין תרועות של חדש השביעי שוות: **ה"ק אי לאו ג"ש.** אי לא נאמרה ג"ש זו למשה מסיני לדונה הייתי מביא הכל בהיקישא °כלומר מעצמו: **והאי תנא מייתי לה ממדבר.** שתהא פשוטה לפניה ופשוטה לאחריה: **תקיעה בפני עצמה כו'.** דלא תימא חדא היא והכי קאמר היו תוקעין תרועה אלא ה"ק ותקעתם תקיעה ואחריה הריעו תרועה: **או אינו אלא.** אחת היא והכי קאמר היו תוקעין תרועה: **כשהוא אומר תתקעו ולא תריעו.** מכלל דבמשמעות תתקעו ותריעו קאמר ותרועה לא קרי לה תקיעה הרי על כרחך תקיעה בפני עצמה כו': **תלמוד לומר ותקעתם.** והדר תרועה: **שאין ת"ל שנית.** שכבר אמר ותקעתם תרועה ונסעו מחנה פלוני כי הדר אמר ותקעתם תרועה ונסעו מחנה פלוני פשיטא דשנית היא: **הכא תקיעה שניה לה.** והכי קאמר ותקעתם תקיעה שנית לתרועה: **ה"ג ושלש תרועות נאמרו** בר"ה שבתון זכרון תרועה והעברת שופר תרועה יום תרועה יהיה לכם ושתי תקיעות לכל אחת ואחת מצינו למדין לר"ה שלש תרועות ושש תקיעות שתים מדברי תורה ואחת מדברי סופרים והעברת שופר תרועה שבתון זכרון תרועה מד"ת יום תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא בא רבי שמואל בר נחמני אומר אחת מד"ת ושתים מד"ס והעברת שופר תרועה מד"ת שבתון זכרון תרועה ויום תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא בא מאי לתלמודו הוא בא וכו': **שתים מד"ת.** תרי קראי דרוש למניינא כדקתני ואזיל והעברת שופר תרועה שבתון זכרון תרועה מד"ת כלומר מכאן נלמוד שתים יום תרועה יהיה לכם לא תדרשיה למניינא שהרי לתלמודו הוא בא מופנה לג"ש שדרש תרועה תרועה לג"ש אלא סופרים אמרוה כדי להשוות מלכיות וזכרונות ושופרות לתקיעותיהן: **רבי שמואל בר נחמני אומר כו' מאי לתלמודו הוא בא.** בשלמא חד לג"ש אידך למאי: **לא משמע ליה.** למדרש מיניה פשוטה לפניה[ח]: **דרך העברתו.** למעוטי הפכו ותקע בו כדלאמרן (לעיל דף כז:): **ניעבריה ביד.** ואי לאו דהדר כתביה לא הוה משתמע תעבירו לשון תקיעה: **מספקא ליה.** ועבד תרוייהו: **ודלמא גנוחי הוא.** ואין לך לעשות תרועות יבבות וקא מפסקא תרועה בין שברים לפשוטה שלאחריה: **ודלמא ילולי היא.** ואין לנו שברים וקא מפסקי שברים דקשר"ק דר' אבהו בין תקיעה ראשונה לתרועה ואין כאן פשוטה לפניה: **ברישא גנוחי גנח.** גניחות ארוכות קומפליינ"א בלע"ז: **והדר מיליל.** רליד"ר בלע"ז:

תשע

נעבריה ביד. פירוש שיאחזנו בידו ויתקע ולא שיניחנו על גבי סוס דבר ויתקע ופירוש הקונטרס עיקר:

מתשעה

מסורת הש"ס

א) [כ"מ סה. סנהדרין מג.], ב) [סוכה נג:], ג) [צ"ל מביום], ד) [לעיל כו:], ה) [לעיל ח. וש"נ], ו) [מכאן שייך עד לעמ' לג:], ז) [ע"כ שייך לשם], ח) כת"י נוסף: ולאחריה.

תורה אור השלם

1. וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִעִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכִּפֻּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל אַרְצְכֶם: ויקרא כה ט

2. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם שַׁבָּתוֹן זִכְרוֹן תְּרוּעָה מִקְרָא קֹדֶשׁ: ויקרא כג כד

3. וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם: במדבר כט א

4. וּתְקַעְתֶּם תְּרוּעָה וְנָסְעוּ הַמַּחֲנוֹת הַחֹנִים קֵדְמָה: במדבר י ה

5. וּבְהַקְהִיל אֶת הַקָּהָל תִּתְקְעוּ וְלֹא תָרִיעוּ: במדבר י ז

6. וּתְקַעְתֶּם תְּרוּעָה שֵׁנִית וְנָסְעוּ הַמַּחֲנוֹת הַחֹנִים תֵּימָנָה תְּרוּעָה יִתְקְעוּ לְמַסְעֵיהֶם: במדבר י ו

7. וַיְצַו מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בַּמַּחֲנֶה לֵאמֹר אִישׁ וְאִשָּׁה אַל יַעֲשׂוּ עוֹד מְלָאכָה לִתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וַיִּכָּלֵא הָעָם מֵהָבִיא: שמות לו ו

8. תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ: תהלים פא ד

מוסף רש"י

או אינו אלא תקיעה ותרועה אחת היא. מצוה לאחר הן ותלת מסיב להו (סוכה נג:). ת"ל תרועה יתקעו. כלומר אחר התרועה יתקעו (שם). דרך העברתו. כדרך שהאיל מעבירו בראשו כשהוא מחיים (לעיל כז:). שהחדש מתכסה בו. לרחוקים, כגון שחרית לבני מערב וערבית לבני מזרח, לפי שקטנה היא סמוך למולדה (לעיל ח.) שהלבנה אינה נראית כעגול לכל העולם דכתיב חדש בכסה (סנהדרין יא:) שהלבנה מתכסה בו שאינה נראית לכל אדם אלא שחרית ליושבי מזרח וערבית ליושבי מערב, כדאמר (לעיל כ:) עשרים ותרגע שעות מתכסה סיהרא (ביצה טז.). הוי אומר זה ר"ה, שמנה בראש חדש, אבל שאר חגים באמצע החדש הם (סנהדרין שם) דאלו שאר יו"ט כבר נתמלאה הלבנה במקצת ונראית לכל מקום (ביצה שם). בכסה ליום חגנו, בזמן דקאי, תקעו במחדש הלבנה שופר כשהוא מתכסה ביום חגנו (שם).

עין משפט נר מצוה

נז א טוש"ע א"ח סי' תקפח סעיף א:
נח ב מיי' פ"ג מהל' שופר הל' ב טוש"ע א"ח סי' תקץ סעיף ב:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואידך דרב מתנא מדשני קרא בדיבוריה:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ה"ק אי לאו גזירה שוה כו' כלומר מעצמו. עיין סוטה דף לג ע"א רש"י ד"ה לא תקשינן ול"ע:

לעזי רש"י

קומפליינ"א [קומפליינ"ן]. קולות עצובים.
ריצידי"ר. לילל (צלילים קצרים).

רבינו חננאל

ולא נתברר הדבר בדברי אחד מהן, והיו כל ישראל כולן עושין זה וזה, דבריך להו דתרוויהו תרועה היא. ונהגו העם לעשות תשר"ת תר"ת תש"ת שלש פעמים. וכא ר' אבהו ומצא עיירות תוקעין תש"ת ואחרים [היו תוקעין תר"ת], ואע"פ שגם שלשה שברים תרועה היא. ואחרים היו תוקעין תשר"ת. ודומה שמשום ספק עשו כך, שהיו אומרים אם התשר"ת הוא האמת, הרי הפסיק בין התשר"ת השני, התר"ת והתש"ת. ותיקן שיהו עושין תשר"ת תשר"ת תשר"ת, וכן תר"ת תר"ת תר"ת, וכן תש"ת תש"ת תש"ת. ואמר איזה מהן ודאי עשינוהו בלי הפסקה ביניהן ואע"פ שכולם תרועה הם, השלים ביניהם שיהו הכל נוהגין מנהג אחד ולא היראה חלוקה, ואמר להן מכל מקום נמצאו תקיעות זו אחר זו בלי הפסק בינתיים. ולפיכך נהגו הכל כמנהג הזה לתקוע מיושב כמו שתיקן ר' אבהו, ועליהן מברך התוקע ברכת התקיעה. ואע"פ שאינו על סדר הברכות, וצבור צריכין לתקוע על סדר הברכות, מיהו ברכות אינן מעכבות אותן התקיעות. ומפני שכבר יצאו הציבור ידי חובה, לפיכך נהגו לתקוע במלכיות תשר"ת, בזכרונות תר"ת ובשופרות תש"ת, להודיע שהכל אחד הן, והכל יצאו ידי חובה ולא נשאר בדבר ספק. והא דאמר ר' יוחנן שמע

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com